

Színház - film - téka

A szegedi Szabadság mozi körülbelül egy évvel ezelőtt zárták be átalakítás miatt. A Nemzeti Színház régóta esedékes rekonstrukciója ugyanis csak úgy vált lehetővé, ha a filmszínház színházteremmel alakítják, s itt kap helyet a színház zenei tagozata is.

A dolog azonban csak látszólag volt ilyen egyszerű. A megyei Moziüzemi Vállalat számára ez a kényszerszünet meglehetősen nagy anyagi veszteséget eredményezett, a filmszerető közönség számára pedig órák sorbaállásokat, helyhiány miatt elmulasztott filmeket. Az elveszett pénz és a közönséget tehát valamilyen módon vissza kellett nyerni, ezért sürgette a vállalat az újszegedi kertmozi átadását és az éjszakai filmsorozatok bevezetését. A kár némileg megtérült ugyan, mégis a megye legnagyobb férőhelyű és leginpozánsabb épületű mozija állt üresen.

Természetesen az operatársulat sem örült a kényszerszünetnek, hisz a látványosságra, nagy jelenetekre, jó hangzásra épülő operákkal a Kisszínház valóban kicsi és nem is legjobb akusztikájú színpadára szorultak.

Egy év elteltével úgy tűnik, megoldódott a mozi-színház kérdés, hisz a napokban adják át az átalakított filmszínházat. Mindkét fél megelégedésére a hét első két napja a „mozisoké”, a többi a zenebarátoké. Ez a váltás azonban csak a színházi évad végéig tart, nyár elejétől ismét minden nap filmet vetítenek. A Szabadság filmszínház „utánjászó” mozi lesz, tehát az eddig nem látott, de más városokban már bemuta-

tott alkotásokat nézheti a közönség. Valószínűleg a *Filmmúzeum* is itt működik majd. Az átadás követő — március 26. — első film Bergman Szentlőczy szembe című alkotása. Az ez évi programban láthatjuk még *Cassavetes*, *Fassbinder*, *Lumet*, *Saura* és *Taviani* filmjeit is.

Néhány évvel ezelőtt a Móra Ferenc Múzeum már tett javaslatot a Moziüzemi Vállalatnak, indítsanak filmklubot a múzeum dísztermében. Az indítványt akkor elutasították, hisz a díszterem átalakítása többre került volna, mint a megtérülő összeg. De a legnagyobb mozi megszűntével szükségessé vált a férőhelypótlás, ezért hozzákezdtek a terv megvalósításához. Ennek eredménye, hogy március 22-től megnyílt a múzeum mozija, a *szegedi Filmtéka*. A 120 nézőt befogadó dísztermében hetenként három alkalommal — csütörtökön, pénteken, szombaton fél hétkor — vetítenek művészfilmeket, országos premier előtti alkotásokat, a Balázs Béla Stúdió filmjeit, valamint animációs és dokumentum filmeket. A Filmtéka tehát amolyan stúdiómozi szerepét tölti majd be, feltehetően nagy érdeklődést váltva ki. Az *előadásokra a Vörös Csillag filmszínházban* lehet jegyeket vásárolni. A megnyitást után *Jancsó Miklós Magyar rapszódiaja* került bemutatásra, áprilistól pedig *amerikai, lengyel, magyar* filmeket mutatnak be. A műsorterveket a továbbiakban a közönség érdeklődésének megfelelően alakítják.

— gr —

Színház és mozi békés egymás mellett élése

Mrozek: Emigránsok

Slawomir Mrozekre, a lengyel abszurd „atyjára” végre felfigyelt a magyar színház, a magyar közönség. Dramái és elbeszélései ugyan eddig is olvashattak irodalmi folyóiratokban, színpadon azonban csak most találkozhat vele a publikum. A színházi szakemberek rendezők olyannyira felfigyeltek rá, hogy jelenleg egyidejűleg több hazai színház is műsorára tűzte darabjait. A szolnoki színház a *Tangót* játssza, a veszprémi Játékszín az *Emigránsok* meg. De játsszák a dunajvárosi Amatőr Színházok is, sőt nyárra a pesti Játékszín is tervezi Mrozek bemutatását. A sorba bekapcsolódott a szegedi Egyetemi Színpad társulata is, Mrozek egyik legjelentősebb alkotását, az *Emigránsokat* választva.

A szerzőről sokan úgy tartják, sajátosan kelet-európai író. Am figyelmesebben szemlélve műveit kiderül, nem pusztán a mi „világunkat” érintő, hanem általános emberi problematikát vet fel, általános emberi gondot fogalmaz meg.

Az *Emigránsok* alaphelyzetében két disszidens lengyel küszködik egymással, próbál közel kerülni egymáshoz, próbál függetlenné válni a másiktól. Ez a küszködés, ez a próbálkozás egymásra utaltságukból adódik; kényszerhelyzet. Idegen országban, idegen társadalomban élnek, idegen nyelven beszélnek körülöttük — magányosak. Anyanyelvüket csak egymással beszélhetik, gondolataikat, emlékeiket csak egymással közölhetik, összezártságuk az egyetlen menedék a környezetből, mégis viszkodnak.

Két disszidens, két elszigetelt idegen. Egy lényeges dologban mégis különböznek egymástól — értelmi képességeikben. AA, az intellektuális ember — XX, a csak alapvető szükségletekben gondolkozó fizikai munkás. (Nem véletlen, hogy a két „név” az abc első és utolsó betűi.) Kettőjük emigráns létét, idegen környezetet in-

pirálta reakcióit állítja szembe Mrozek. Nincs közös gondolatuk, nincs közös emlékü, nem értik egymást. Míg AA filozofál, téziseit fejtegeti, XX saját házról álmodik. Más kommunikációs lehetőség nem lévén egymást terhelik eszméikkel, álmaikkal. Létüket az egymás elleni, az egymásert folytatott harc határozza meg.

A bemutató kollektív munka eredménye. *Arkosi Árpád* mellett maguk a szereplők — *Holman Endre* és *Krékits László* is résztvettek a rendezésben, a díszletezésben.

AA megszemélyesítője *Krékits László*. Alakítása feltehetően még csiszolódni fog az előadások során, és sikerül leküzdenie időnkénti modorosságát. *Holman Endréről* nehéz volt elkezdeni, hogy kellő hitelességgel tudja megformálni XX alakját. Az előadás azt bizonyítja, sikerült — s nem csak külsőségeiben — megoldani feladatát. Kettejük viaskodásában akkor igazán jók, mikor rádobbannak egymásra utaltságukra, összeláncoeltságukra.

A színpadkép tulajdonképpen tökéletes mása a szerzői utasításoknak, így tehát megfelelően szolgálja az előadást. Az első alkalommal látott játék túl hosszúra nyúlt, még a dramaturgiai vágasókkal is, nem ártana a rövidítés — sőt hozzájárulna a szituációk feszültségének fokozásához.

Szerencsére az előadás első felében megmutatkozó túlzott ironizálás felül tudta múlni a második részben nyújtott színészi teljesítmény. Igazán ebben a második részben sikerült az alkotóknak visszaadni azt a drámai feszültséget, amely már jobban közelít az írott mű szelleméhez.

Az Egyetemi Színpad új bemutatója igényes, lelkes munkára vall. Ideje volna, hogy többen, s megfelelő helyeken odafigyeljenek tevékenységükre, esetleges nehézségeikre.

G. B.

Életmentő

Életmentő Emlékérem kitüntetésben részesítette a Minisztertanács dr. Dani Mihályt, a József Attila Tudományegyetem Idegnyelvi Lektorátusának tanárát.

Január 13-án két kislány alatt beszakadt a Tisza jege. A folyó felé haladó tanárnak a jégen kuszva sikerült egyiküket megküzdeni és kimenteni a vízből.

Az önfeláldozó magatartásért adományozott kitüntetést dr. Perjesi László a megyei tanács elnöke adta át március 9-én.

„Házavató”

A forradalmi ifjúsági napok keretén belül március 21-én adták át a Tisza-parti új Szegedi Ifjúsági Házat.

Az ünnepélyes megnyitón jelen voltak *Gyárfás Mihály*, a megyei pártbizottság titkára, *Deák Béla*, a városi pártbizottság titkára, *Horváth Árpád* az MSZMP KB munkatársa, megyei insztruktorként, *dr. Müller Józsefné*, a megyei tanács vb. művelődési osztályának vezetője, *Prágai Tibor*, a városi tanács elnökhelyettese, *Molnár Sándor*, a Hazafias Népfőnt megyei bizottságának titkára, *Kulcsárné Kiss Piroska*, a népfőnt városi titkára, *Bódi György*, a KISZ Csongrád megyei bizottságának első titkára, *Novákné Halász Anna*, a városi KISZ-bizottság első titkára.

Megnyitó beszédét *Csanádi Géza*, a városi tanács vb. művelődési osztályának vezetője mondott, majd *dr. Nagy Sándor*, a KISZ Központi Bizottságának titkára átadta az intézményt *Goldschmied Józsefné*nek, az Ifjúsági Ház igazgatójának.

Az átadást követő Ifjúsági nagygyűlésen *Novákné Halász Anna* mondott átvétőt, ezt *dr. Nagy Sándor* avatóbeszéde követte.

Az ünnepi műsorban *Jobba Gabi*, *Jordán Tamás*, *Tóth József*, a *Kormorán-együttes* és a *Színház és Filmművészeti Főiskola II/C. osztály hallgatói* léptek fel. Az ünnepséget fáklós felvonulás követte a Tanácsköztársaság emlékművéhez.

Az ünnepi aktus az Ifjúsági Ház nagytermében rendezett társasági koncerttel fejeződött be.

Művészeti Napok

Az I. Egyetemi és Főiskolai Művészeti Napok programja:

Április 6. 12.20 óra: *Ki nyerte ma?* — az Apáthy Kollégium tanulójában.

Április 8. 20.00 óra: *Orgonahangverseny* a Dómban. Előadó: Kistényi Melinda.

Április 9. 18.00 óra: *Varga Imre, Csohány Kálmán, valamint a Szegedi Festők Tárlatának* megnyitója — SZAB-székház.

20.00 óra: *Játék és muzsika hatvan percben*. Művészeti vetélkedő a JATE, SZOTE és a JGYTF csapatai között. A játékot vezeti Czigány György — Apáthy Kollégium.

Április 10. 16.00 óra: „Mindenki maga FESTI-körkép”. Happend — Aradi vértanúk tere.

20.00 óra: *Hangverseny* az egyetem központi épületének aulájában. Előadók: az Operaház Fú-

vósütőse, Ágay Karola, Szendrey-Karper László.

Április 11. 17.00 óra: *Somogyi György grafikus kiállításának* megnyitója a JGYTF Tamási Áron Klubjában.

18.30 óra: *Tompa László előadójátéka* a SZOTE-klubban.

20.00 óra: *Hangverseny* az egyetem központi épületének aulájában. Előadók: a Camerata Hungarica együttes, szólót énekel: *Lugossy Melinda*.

Április 12. 19.00 óra: *Czene Béla, Híkádi Erzsébet és Korga György festőművészek kiállításának* megnyitója — Apáthy Kollégium.

19.30 óra: *A Hungaroton legújabb lemezfelvételeiből* tart bemutatást és vásárt.

A tárlatátogatás ingyenes, a hangversenyekre a belépődíj 10 forint.

Felsőoktatási értekezlet

Országos egyetemi rektori és főiskolai főigazgatói értekezletet tartottak március 13-án a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Nagyvárad téri elméleti épületében. *Berecz János*, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetője tájékoztatást adott az időszerű nemzetközi kérdésekről. A felsőoktatás legfontosabb feladatait pedig *Knopp András* oktatási miniszterhelyettes tekintette át.

Knopp András a tanácskozás kapcsán nyilatkozott. Utalt arra, hogy az Oktatási Minisztérium a társ-főhatóságokkal együtt átfogóan elemzi a magyar felsőoktatás jelenlegi helyzetét és fejlesztésének főbb irányait.

Hangsúlyozta: „Egyik nagy gondunk, hogy túlságosan széttagolt a magyar felsőoktatási intézményrendszere. Fontos feladatunk, hogy a már megkezdődött szervezeti korszerűsítést tovább folytassuk. Az a célunk, hogy nagyobb integrált oktatási egységek jöjjenek létre, amelynek keretében az egyetemek, a főiskolák az eddiginél eredményesebben — és nem utolsósorban gazdaságosabban felelhetnek meg oktatási, nevelési és tudományos kutató feladatuknak. Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak is, hogy az intézmények az eddiginél tervszerűbben és eredményesebben működjenek együtt céljaik megvalósításában.

Társadalmi, gazdasági fejlődésünkkel összhangban az utóbbi időben előtérbe került a tudományos kutatások és ezeken belül az egyetemi kutatások kérdése.

A kormánydöntésnek, illetve a tudománypolitikai bizottság két évvel ezelőtti határozatának megfelelően tervben felül jelentős összeget fordíthatunk az egyetemi, a főiskolai kutatás támogatására. Ezeknek az eszközöknek a felhasználása most kezdődött meg, hozzáteszem: a támogatás elnyeréséhez eléggé szigorú feltételeket szabunk. A cél ugyan-

is az, hogy a legfontosabb témákat kutassák és népgazdaságilag hasznosítható jelentős eredmények szülessenek. Ugy gondolom, joggal bízhatunk abban, hogy a jobb körülmények és az egyetemi, a főiskolai szakemberek kutatási kedve, szándéka együttesen a várt eredményhez vezet. Erre enged következtetni az a tény is, hogy a közvetlen népgazdasági célú, úgynevezett szerződéses munkák aránya az elmúlt hat évben megháromszorozódott az egyetemeken, a főiskolákon.

A felsőoktatás korszerűsítéséhez szervesen hozzátartozik az érettségi és a felvételi vizsgarendszer korszerűsítése is. Elképzeléseinket a pedagógiai szak-sajtó hasábjain éppen a közel-múltban bocsátottuk széles körű szakmai vitára. Bizunk abban, hogy az elkövetkező hónapokban megismerjük és összegezzük a pedagógusok, a felsőoktatásban dolgozók, a diákok, a szülők véleményét, elgondolásait. Szeretnénk még a tanulmányi év befejezése előtt döntésre előkészíteni a tervezetet, és leg hamarabb két-három év múlva bevezetni a korszerűbb érettségi, felvételi rendszert. Ennyi időre feltétlenül szükség van ahhoz, hogy a diákok időben fel tudjanak készülni a magasabb követelmények teljesítésére.

A felsőoktatási képzés belső arányain is bizonyos változtatást kívánunk elérni. Mindenekelőtt a pedagógusképzésre gondolok. Tíz éven belül mintegy 300 ezerrel több gyermeket, fiatalat kell iskoláinkban a mainál színvonalasabban oktatnunk, nevelnünk, és ehhez jól képzett pedagógusokra van szükség. A felsőoktatás egyik legfontosabb feladata kétségtelesen az, hogy felszámoljuk az úgynevezett képesítés nélküli pedagógus kategóriáját és az intézményeknek megfelelő számú képzett szakembert bocsássunk ki a pedagógusképzőből.”

DEMETER VÉREN